

Uredništvo - upravni Ljubljana,
Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lit, za ino-
zemstvo 31-50 lit.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za
naročnino in 10.349 za inzerate

Izključna pooblaščenka za domače
in inozemske oglaš: Unione
Pubblicità Italiana S.A. Milano

SLOVENE

AVGUST - 1943

25
SREDA

Concessionaria esclusiva per la
pubblicità di provenienza italiana
ed estera. Unione Pubblicità
Italiana S.A. Milano

Nov udarec sovražnim ladjam

V Palermu sta bila potopljena dva parnika in dva rušilca
in zadetih še devet parnikov

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1186:

Nemški bombniki so napadli ladje, zasidrane v pristanišču Palermo ter zadeli 11 trgovskih ladij in tri vojne ladje; smatra se, da sta bila dva parnika s 9000 tonami in dva rušilca.

Letalske napade so imeli Carbonia ter okoliški kraji pri Napoliju in

Bariju; tri letala so sestrelili nemški lovel na področju Napolija, dve letali pa sta zadeti od topništva treščili na tla pri San Antioeu (Cagliari).

V okolici kraja Crotona so našli ostanke sedmih letal, ki jih je sestrelilo protiletalsko topništvo pri napadu v noči 22. avgusta, omenjenem v vojnem poročilu št. 1182. General Ambrosio.

Uradno sporočilo italijanske vlade

Rim, 24. avg. as. Agencija Stefani poroča: Za formalno izvedbo in objavo izjave o Rimu kot soprotem mestu z dne 14. avgusta je italijanska vlada prosila Sveto stolico in švicarsko vlado, naj sporoči vladam v Londonu in Washingtonu, da je sprejela naslednje ukrepe in sklepe: odpravljene so obrambne naprave za mesto Rim in protiletalsko topništvo je dobilo povelje, da ne sme streljati, lovska letala pa ne smejo delovati nad Rimom. — Poleg prejemitve italijanskih in nemških poveljstev operativnih sil je v teku

Angleži segajo po umetniških zakladih na zasedeni Siciliji

Rim, 24. avg. as. Pod naslovom »Umetniški zakladi« je list »Popolo di Roma« objavil na prvi strani članek, ki vsebuje: »Izvedli smo, da se pooblaščenec angleške tvrdke Duveen zdaj mudi na Siciliji. Tam je pregledal več krajev in je obiskal pinakoteko v Palermu in stolnico v Cataniji ter sestavil seznam tamkajšnjih umetniških del. Med drugim je vpisal v svoj seznam tudi cerkveni zaklad sv. Agate v Cataniji, v katerem je krona svetnice, izdelana iz samega zlata in posuta s briljanti in drugimi dragocennimi kamni. Potem je nadaljeval s svojim delom, ki se po do sedaj došlih poročilih zdi, da ima za cilj izvesti pobiranje umetniških del na Siciliji, pa ne le tistih, ki so v javnih zbirkah, temveč tudi pri zasebnikih.

Novica je porazna. Da ne gre le za navadne govorice, dokazuje navedba imena tvrdke Duveen, ki je zelo poznana med umetniškimi veščaki ter tudi na mednarodnem tržišču s starinami. Ker bi prisilno pobiranje uteglo imeti velik uspeh, je zato tema bolj verjetna, kajti državna posega zoper izvoz umetniških del ni mogoče izposlovati (za kar služijo kot dokaz ugovori urada za varstvo umetnosti v Palermu). Računati je treba tudi s možnostjo, da življenjska slika primora zasebnike, da potem po sili razmer odajo svoje zaklade. Tvrdka Duveen, to se pravi Anglija, bo dala za plačilo bankeve, ki so namenjeni za zasedene dežele, torej neveljavni denar, ki je za neobhodno potreben, kajti vojaške oblasti so takoj zapovedale prisilno zamenjavanje denarja. In utegne se zgoditi tako kakor v časih lorda El-

wina, ki je atenski Partenon oropal vse zakladnice starinskih predmetov.

Zahtevamo, da vlada posveti temu vprašanju vso pozornost. Zahtevamo tudi poseg Švice, ki je varuh naših koristi v anglosaskih državah. Vprašanje je prečeno in priznava, da nas boli srce. Mi Italijani imamo že dve leti zasedene Atene in druge grške kraje in smo povsod dali dokaz o spoštovanju do umetniških spomenikov, ki so tam. Mi ne mislimo s tem sklicevanjem iztrgati tekmovalnosti, ki bi dišala po izsiljevanju, pač pa zahtevamo in imamo pravico, da se nam priznava enaka mera.

Odločno finko zanikanje

Stockholm, 24. avg. Angloameriški tisk je pozarenil ter v propagandne namene izrazil spomenke, katero je podpisalo ter izročilo vladi 33 osebnosti iz finskega političnega, znanstvenega in gospodarskega življenja ter jo je objavil nek švedski list. Minister Paskilovi je kategorično zanikal, da bi mu bilo naročeno sestaviti novo vlado, ki naj bi sklenila mir s Sovjetsko Rusijo. Nek drug bivši minister je izjavil, da 33 podpisnikov ni dalo neuporne Lindekomsovi vladi in da ti podpisniki za nobeno ceno ne bodo sprejeli mira s Sovjetsko Rusijo. Neki podpisnik te spomenke je izjavil: Prvi in neobhodni pogoj za mir s Sovjetsko Rusijo je nedotakljivost finske suverenosti. (Il Piccolo della Sera)

Sovjetom primanjkuje živeža

Lizbona, 24. avg. Glavni tajnik angleške delavske zveze (»Trade Unions«) se je vrnil iz Moskve v London. Bil je več tednov v Moskvi, kjer je bil sprejet tudi pri Stalinu. Citrine je izjavil, da vlada v uradnih moskovskih krogih živo nezadovoljstvo proti Angloamerikancem, ki so razmetavali velike sile v Sredozemlju za zavzetje Sicilije, dočim bi jih morali uporabiti za pravo drugo bojišče, ki bi Nemčijo priložilo k popuščanju pritiska proti sovjetskemu bojišču. Angleški laboristični poslanec je orisal notranji položaj v Sovjetski Rusiji. Ta položaj je zelo slab, ker manjka živil, njihov prevoz pa je zaradi podaljšane ofenzive skoro nemogoč. Na vprašanje nekoga časnikarja, če bi po njegovem mnenju Edenov obisk v Moskvi mogel ublažiti položaj, je odgovoril, da Stalin nede besed, ampak dejanja. Stalin ima vtis, da Angleži in Amerikanci ne želijo žrtvovati svojih vojakov za pomoč Rusom in to je vzrok globokega nezadovoljstva, katero vlada v Moskvi proti zaveznikom. (Raddionazionale)

Ujme in požari v Švici

Bern, 24. avg. as. Velika nesreča se je zgodila v neki vasi v kantonu Valles. Ugrtal se je oblak in vode nekega hudaournika so popolnoma poplavlile vas Haudere. Škoda je velika. Na pomoč je bilo poslano vojsko. Po drugi strani pa poročajo o požarih, ki so nastali zaradi izredne vročine ter povzročili škodo v gozdovih ter uničili nekaj hiš. Bilo je več mrtvih in ranjenih.

Nemški protinapadi ob Miusu

Severnozahodno od Harkova je bilo zajetih 1791 Sovjetov, zaplenjenih 299 tankov in 284 topov — Nad Berlinom je bilo ponoči sestreljenih 60 letal

Hitlerjev glavni stan, 24. avg. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na bojišču ob Miusu se siloviti boji nadaljujejo, lastni protinapadi, izvedeni s podporo oklepnih sredstev, je kljub trdovratnemu sovražnemu odporu pridobil izgubljen ozemlje nazaj. Pri izjumu so boljševiki popoldne zopet napadli s močnimi oklepnimi silami. V težkih bojih so bili manjši vdori zajezeni in je bilo uničenih 133 sovražnih oklepnih vozil.

Na bojnem področju Harkova so nemške čete južno od mesta vrgle sovražnika v protinapadu nazaj. Zapadno od mesta so bili novi boljševiki napadi odbiti. V prostoru severozahodno od Harkova je bila sovražna bojna skupina, ki je bila že nekaj dni obkoljena, končno uničena. Pri tem je bilo zajetih 1791 vojakov, 299 oklepnih vozil, 248 topov, 100 strojnica, 160 avtomobilov in drug vojni material pa uničen ali zaplenjen.

Zapadno od Vjazme so poskušali Sovjeti prodirati z močnimi silami, podprtimi s oklepnimi sredstvi in letali. Vsi napadi so bili z velikimi izgubami za sovražnika odbiti.

Letalstvo je prizadelo ob Miusu in ob Doncu ter v prostoru zapadno od Harkova sovražniku velike izgube v moštvi in težkem orožju. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so strogolavci s 25 salvanji popolnoma uničili neko sovražno postojanko.

Včeraj je bilo na vzhodnem bojišču uničenih 198 sovražnih oklepnih vozil, v letalskih bitkah pa 85 letal.

Na japonski fronti se je pri napadu na neki višinski greben in nato slednji obrambi proti napadom nadmožnih sovražnih skupin posebno odlikovala 7. planinska divizija pod poveljstvom generala Krakaua, uspešno podprta od letalskih sil pod poveljstvom generala Stumpla. Sovjeti so samo tukaj izgubili

nad 1000 mrtvih; 50 močno izgrajenih sovražnih bunkerjev pa je bilo zavzetih. Močni oddelki nemških bojnih letal so v noči na 23. avgust napadli pristaniško področje Palermo. Dve vojni ladji in 2 tovorni ladji s skupno 9000 tonami so bile uničene, 9 trgovskih ladij s skupno 46.000 tonami in ena križarka so bile deloma težko poškodovane. Na pristaniških napravah so nastali razsežni požari.

Nad zasedenim zapadnim ozemljem so bila večeraj sestreljena 4 sovražna letala.

Močni oddelki britanskih bombnikov so napadli v pretekli noči prestolnico Nemčije. Novo organizirana protiletalska obramba je preprečila strujen napad na mesto in je po dosedanjih podatkih sestrelila 60 večmočnih bombnikov. Odvržene razdrilne in razžaljalne bombe so povzročile škodo v stanovanjskih četrtih, na javnih poslopih in na bolnišnicah. Prebivalstvo je imelo izgube.

Hitra nemška bojna letala so v noči na 24. avgust napadla s bombami vseh kalibrov vojaške cilje v južnovzhodni Angliji.

Berlin, 24. avg. »Il Piccolo della Sera« poroča iz Berlina, da so Sovjeti izdali izredno poročilo o svojih uspehih med 5. julijem in 20. avgustom. To poročilo vsebuje običajne pretirane številke o nemških izgubah. Prav tako govori poročilo, češ da je bilo od začetka te ofenzive zasedenih že 20.000 kvadratnih kilometrov ozemlja. To je sovjetsko običajno napihovanje. Zelo značilno pa je dejstvo, da je poročilo bilo sploh izdano, kajti izredna poročila se navadno objavijo na koncu kakšne ofenzive. Po tem bi se dalo sklepati, da bi utegnil nastopiti na vzhodu odmor. Verjetneje pa je, da se bo višek bojev na vzhodu šele začel in da ima izredno poročilo le namen podčrtati sovjetski uspeh v prvih sedmih tednih velikanske bitke ter istočasno postaviti protiutež proti številkam, ki jih je objavilo nemško vrhovno poveljstvo, iz katerih se vidi, da so številke o sovjetskih izgubah mnogo višje kakor pa sovjetske številke o nemških izgubah. Sovjeti so v tem času zgubili samo 14.500 tankov, če drugih izgub sploh ne omenjamo. (Il Piccolo della Sera)

Edina rešitev za vse narode

Rim, 24. avgusta. Dobrodelno prizadevanje svete stolice za mir — in to ne šele od danes — rodi sadove in ima vedno več razumevanja pri narodih, zadetih od bica vojne, čeprav se mu zoperstavljajo velikanske težave in zakrknjeno nerazumevanje.

Brezpogojno potrebna in nujna pa je zavest vseh narodov, da se svet brez temeljite in globoke obnove javnega duha ter zunanega in notranjega življenja posameznikov brez popolne, dokončne odklonitve političnih, filozofskih in socialnih nauk ter metod tvrnega in moralnega nasilja ne bo mogel nikdar oporiti težke kriče in velikanske odgovornosti, ki leži na njem.

Če bo svet gledal na negotovo in temno bodočnost s miselnostjo preteklosti, bo neogibno padel zopet nazaj v črto preteklosti. Če se bodo ljudje že naprej sovražili, kovali maščevanje, si izmišljali nova nasilstva, se človeštvo niti za korak ne bo približalo zasedeni človečnosti in se ne bo moglo rešiti pred propadom.

Vatikanska agencija »Corrispondenza« z bridkim zadošenjem ugotavlja, da se je tisk končno zavedel osnovnega vprašanja, ki stoji neredno pred vsemi narodi in ki ga morajo vsi brez izjeme rešiti. Če razokarati in v nečloveškem spopadu izčrpati narodi tudi v bodočnosti — naj bodo zmagovalci ali premaganci — ostanejo nezadovoljni po vojni, ki je sejala bolest, rane in trpljenje ter neomejeno razdejavanje, ne bo zaključena strahotna doba člo-

veške zgodovine in če jih ne bo razsvetlila ter znova pobrala višja luč in jim pokazala pravo, edino pot sprave, če ne bo zmogala pravica s svojimi zakoni ter ljubezen, ki ne ponižuje, ampak doiga tislega, ki ljubi, bodo narodi končali v objemu boljševizma. Neznanost je bližja kakor pa se nam v resnici zdi.

Zlo gnezdi in preči povod in nesposmetno je zakrpati si oči ter se slepiti, da požar še ni blizu. Pred tem ne pomagajo noze kombinacije, nove skupine ljudi. Predesem je potrebna pravičnost ter razumevanje, treba se je odpovedati maščevanju in načrtom medsebojnega iztrebljanja na mednarodnem področju. Potrebno se je združiti za obrambo duhovnih vrednot, pravice vesti in pridobitve omike.

Svet bo postal plen boljševizma, če ne bo znal premagati svojih sovražnosti, premagati svojega samoljublja in se vrnil k čisti postavi Kristusu. Neobhodno potrebno je, da človeštvo, ki danes vsak dan vedno bolj vidi, kako propadajo sadovi vseh zgolj človeških prizadevanj in se zdi jalovo vsako upanje na izboljšanje, estane in se obrne k tistem, ki mu lahko v resnici pokaže osnove novega krščanskega reda. Zelo resno in odločno je treba digniti pogled na točke, ki jih je povedal Pij XII. v svojem božičnem nagovoru na kardinalski kolegij leta 1939. in na njegovo božično poslanico leta 1942. pa bomo našli čiste viro, od katerih se narodi ne bi smeli nikdar oddaljiti. Čim hitreje in čim močnejši bo ta povratek, tem lažja bo obnova.

V Evropi so trije tabori

Turin, 4. avg. as. V današnjem evropskem sklopu so trije tabori in ne samo dva, piše Marcantonio Bragadi v »Stampi«. To so: os. Anglosasi in Rusi. Zveza Anglosasov in Rusov je bila nujno potrebna za ustavitev nemške grožnje, ki je pomladi leta 1941 prišla na Anglijo, hoteč jo prežgati, nato pa je bila napadena še Rusija. Sovjetska Zveza si je pridobila zaslug, da je rešila Anglijo pred pogubnim porazom in se zato vedno bolj

samovoljno obnaša do zaveznikov do katerih noče sprejeti nikakih obvez in jim celo skuša vsiljevati svojo voljo. Tako je tudi v najnovejšem primeru: ko so bili v Sredozemlju ustvarjeni vsi pogoji za anglosasko vojno na balkanskem odseku, jo skuša Rusija ovirati, ker želi, da bi ta odsek prišel pod njen vpliv. Člankar pravi, da so anglosaski interesi na tem odseku zelo veliki ter so trojnega značaja: politični, gospodarski in vojaški.

Katoliško vseučilišče v Milanu poškodovano

Vatikansko mesto, 24. avg. as. »Osservatore Romano« piše: Večjo škodo je ob zadnjem letalskem napadu na Milano utrpelo tudi katoliško vseučilišče presv. Sreca. Razen uradnih prostorov so bili hudo zadeti tudi rektorat, tajništvo, pravni seminar, slavnostna dvorana in drugi deli poslopja. Hkrati objavljajo, da so vseučiliški uradi zaprti. Zaradi tega naj se vsi dopisi naslavljajo osebo na rektorja ekse. p. Avgustina Gemellija OFM, Casa San. Francesco Marzio (Varese). Izpiti jesenskega roka bodo na apostolskem zavodu presv. Sreca v Castelnuovo Fogliano (Piacenza) in se bodo začeli 1. oktobra za študente, po ne pa za študente, kar bo pravočasno vsem javljeno.

Papežev sožalje p. Gemelliju

Milano, 24. avg. as. P. Gemelli, rektor katoliškega vseučilišča presv. Sreca, je dobil od papeže tole sporočilo: »Z očetovskim srcem se v globoki žalosti pridružujemo boli sprčo tako obsežnega porušenja v znanstvenem zavodu, ki je plod žrtve in velikih upov vernih Italijanov, ter pošiljamo Tebi in Tvojim poštovanim sodelavcem tolažilni blagoslov in — vsemu za nagel razcvet tvojih zaslužen ustanov — Papež Pij XII.

Sestanka treh baje ne bo

Lizbona, 24. avg. as. Iz Washingtona poročajo, da uradni krogi zanikajo poročila, češ da bo po Quebecu še sestanek Roosevelt-Churchill-Stalin in predvidevajo četvermo obisk odposlancev anglosaskih vlad v Kremlju. O sestanku v Quebecu pa piše ugledni list »Baltimore« da se poleg generalnih stanov udeležijo posvetov v Quebecu zunanji ministri ter anglosaski propagandni ministri, kar jasno kaže, da ne obravnava vojno toliko vojaških in pomorskih načrtov, kakor pa zavezniška in svetovna politična vprašanja.

Japonci so Kisko sami izpraznili

Lizbona, 24. avg. as. Severnoameriški listi izražajo veliko osumpljost zaradi zasedbe otoka Kiska na Aleutih, ki so jo v Washingtonu razglasili kot veliko vojaško zmago, toda severnoameriško poveljstvo je zagrelo velikansko napako, ker je 15 dni z letali in ladjami bombardiral otok, ki so ga Japonci brez vsakih izgub izpraznili že v sredi julija. Poročilo mornariškega ministristva priznava, da so se ameriške čete izkrcale pod močnim zaščitnim ognjem mornarice, niso pa našle niti enega Japonca na otoku. Listi se razburjajo nad nekoristnim trošenjem sil in streliva.

Stroga zatemnitev v New Yorku

Lizbona, 24. avg. as. Združenje newyorških trgovcev je nastopilo proti atrogim odredbam o zatemnitvi, češ da so nepotrebnih in škodljivih. Vojaške oblasti so predlog za odpravo zatemnitve odklonile, ker se od razsvetljenih hiš odbija svetloba na ladjevo v pristanišču, ki je izpostavljen podmožniškemu napadom.

Razlage odpoklica Litvinova

Lizbona, 24. avg. Poročilo, da je bil Litvinov odstavljen kot sovjetski veleposlanik v Washingtonu, je prispelo v Quebec nenadoma in je povzročilo globoke presenečenje ter začudenje. Uradni krogi kategorično odklanjajo vsako izjavo o tem Stalinovem ukrepu, izgovarjajoč se, da nimajo podrobnejših poročil o tem koraku. Namesto Litvinova bo sovjetski poslanik v Washingtonu Andrej Gromski.

Doslej še ni nikakih komentarjev o sklepih, sprejetih na sestanku v Quebecu. Komentarji povedo le to, kar je bilo že pred dnevi jasno. Anglosasi so spoznali, da je treba nekaj hitro storiti iz dveh vzrokov: Rusija se bo zaradi svojih napadov na vzhodu ali izčrpal in ne bo dosegla ustreznih uspehov, tako da bo padla v letargijo, ki bo osvojobila mnogo nemških sil za nastop proti Angliji. Če pa bi se zgodilo nasprotno, da bi Rusiji uspelo zlomiti nemško fronto, bi prišla na zahod, preden bi Anglosasi izgrlili svojo velik karto. Posledice bi bile v obeh primerih negativne za Angleže in Amerikance, ki sicer želijo, da se Rusija ne bi prehitro izčrpal, pa drugi strani pa se tudi bojijo, da jih ne bi prehitela z zmago. (Il Piccolo della Sera)

Lizbona, 24. avgusta. as. Newyorški listi izrekajo v svojih razlagah zaskrbljenost,

Nerazčiščeno ozračje med Anglosasi in Rusi

Stockholm, 24. avg. as. Odpoklic Litvinova kot sovjetskega poslanika v Washingtonu je bil nepričakovan udarec za ameriške in angleške politične kroge. V prvem trenutku so na obeh straneh Atlantskega morja sprejeli to Stalinovo odločitev skrajno rezervirano, toda po prvem dnevu Washington in London nista mogla več prikriti svoje nervoznosti in slabe volje. V obeh prestolnicah prevladuje vtis, da stvari ne potekajo po želji Anglosasov zlasti glede odnosov z Rusijo. »Daily Mail« je danes odkril zelo zanimivo dejstvo: Roosevelt je zadnje čase že petkrat vprašal sovjetskega diktator-

ja, če se hoče udeležiti sestanka zavezniških voditeljev kjer koli hoče: v Iranu, v Kairu, na Aljaski, kjer koli v Ameriki ali nazadnje v Quebecu, toda odgovor je bil vedno negativen. Angloameriški tisk daje duška splošnemu nezadovoljstvu, čuva se bo obtožb proti sovjetski vladi, ker se boji, da bi naredil sevečji zmedo. V komentarjih se bere, da odpoklic Litvinova pomeni Stalinov protest proti zaveznikom, ker se branijo odpreti drugo bojišče na zahodu. Edina oblika intervencije, ki bi bi Rusi sprejeli kot protiutež za njihove napore na nemškem bojišču, je drugo bojišče. »Daily Mail« piše, da je

